

RODRIGUEZ, L. M. (2016). *Psicología del desarrollo moral en la adolescencia. Un modelo integrativo*. Pontificia Universidad Católica Argentina, Santa María de los Buenos Aires. 130 pp.

DOI: 10.7203/anuari.psicologia.18.2.291

Moralitat, empatia, raonament moral, emocions... són termes que es poden escoltar de forma freqüent en una conversa quotidiana. No obstant això, aprofundir en la seua anàlisi i establir relacions causals entre els mateixos no resulta tan senzill.

L'autor d'aquesta tesi doctoral, Lucas Marcelo Rodriguez, amb la seua proposta, no sols fa reflexionar d'una infinitat de resultats que ha obtingut amb el seu estudi, sinó que de forma transversal a la lectura del mateix, aconseguix que molts d'aquests conceptes queden patents en la ment del lector. Açò es posa en evidència no sols amb la lectura neta, clara i que ajuda a esbrinar el contingut del text, sinó que l'extensa ressenya bibliogràfica permet justificar i ampliar cadascun dels apartats per a fer-los més comprensibles al lector.

L'estudi, com el propi autor indica en una de les seues pàgines,

va ser dissenyat per a posar a prova un model teòric proposat del desenvolupament moral, tenint en compte els aspectes cognitius, com són: raonament moral i postures ètiques –variables independents– i els aspectes afectius a saber; empatia afectiva i emocions positives –ambdues variables mitjanceres–, analitzant la seua influència sobre la prosocialitat i la penalització de faltes i delictes, sent aquestes últimes variables dependents del model teòric.

En quant al contingut de l'obra, cal destacar que està formada per 130 pàgines de les quals 102 són de contingut teòric com a tal. A més consta d'un resum, cinc capítols –que formen el gros d'informació de la tesi doctoral–, diferents referències bibliogràfiques en què es basa l'autor així com un apèndix en què es mostra, de forma específica, els instruments que han sigut aplicats per arregar les dades.

El primer dels apartats que cal comentar és el resum. En resum és un apartat fonamental de qualsevol obra de la literatura científica, ja que permetrà al lector decantar-se o no per una lectura més detallada de la resta del text. En aquest cas, la lectura del resum aconseguirà, en poc més d'una pàgina, destacar aquells aspectes més rellevants de la tesi doctoral en què es mostra, tant contingut de la introducció –on es fa especial insistència en el raonament moral, les emocions, la prosocialitat, les postures ètiques així com la percepció de les mateixes en adolescents–, com el tipus de disseny, qüestionaris utilitzats, adaptats al castellà, variables i resultats obtinguts. En poques paraules, la seua lectura resulta imprescindible, perquè ajuda a formar-se una visió global i motiva a continuar llegint.

En el primer dels capítols es realitza una breu introducció al tema. En ell es troba el plantejament del problema suggerit per l'autor, així com els objectius –l'objectiu general i els objectius específics– i la hipòtesi que guiaran i en base als quals versarà l'obra. L'objectiu general que planteja l'autor és «avaluar la influència de les variables cognitives i afectives fonamentals del desenvolupament moral sobre les actituds i juicis morals», objectiu que conforma l'idea principal que encaminarà la continuació de la tesi.

El segon capítol sembla un dels més interessants. Tracta de la revisió bibliogràfica i en ell, ressalten les figures d'autors com Piaget i Kohlberg en estudis del desenvolupament, raonament i juí moral. A més, també es poden trobar diferents estudis en quant a postures ètiques, empatia, prosocialitat... tot açò en relació amb l'etapa del desenvolupament predominant en la mostra de la tesi, perquè és considerada una fase fonamental per al desenvolupament sociomoral: l'adolescència.

En el tercer dels capítols es troba la metodologia que s'ha dut a terme en la investigació. En aquest apartat es mostra com l'estudi ha seguit un enfocament de tipus quantitatiu i d'abast descriptiu-correlacional i *ex post facto*. Un dels aspectes que convé assenyalar és el fet de que l'estudi es realitza a partir del ja succeït –*ex post facto*–, ja que açò permet realitzar una metodologia no tan convencional, en quant al que l'anàlisi de variables es referix, perquè el seu ús no permet la manipulació de les mateixes. A més, es mostren els instruments que s'han empleat al llarg de l'estudi, d'entre els quals cal destacar la presentació de dos dilemes; un relacionat amb una estafa a una gran indústria i un altre d'una infidelitat. També s'especifica la mostra –adolescents i jòvens argentins de 16 a 20 anys– i la forma en què s'han processat les dades.

En el quart capítol vénen recopilats els resultats basant-se en els set objectius específics que planteja l'autor. Aquest apartat apareix com el més clar, ja que la forma en què es troba estructurat, junt amb la descripció detallada de cada *output* permeten entendre de forma organitzada i visible cada resultat obtingut.

Finalment, al cinquè dels capítols, apareix una àmplia discussió organitzada en funció dels objectius, així com les conclusions generals i les recomanacions per a futures investigacions. Aquest apartat compta amb àmplia informació aclaridora dels objectius, per la qual cosa la seua lectura resulte indispensable i enriquidora per al lector.

Per a finalitzar, ens agradaria ressaltar la rellevància de la lectura fent al·lusió a la capacitat de l'autor per a redactar el contingut, ja que aconseguix amb la seua precisió una lectura amena i, al mateix temps, reflexiva. És per això, reconeixem la seua capacitat de qüestionament dels valors i moralitat, a les aules.

La Teoria del desenvolupament moral de Kohlberg ja emfatitzava la importància de l'adquisició de valors ètics de la persona depenent de l'etapa evolutiva en què es trobara (Kohlberg, 1983). Així, doncs, la lectura del present treball afavorix una millor disposició, per captar els valors en la dinàmica de la vida escolar (Durkheim, 2002), no sols en adolescents, sinó en jòvens adults que amb la seua entrada a la Universitat o ensenyances superiors s'enfronten a dilemes constantment. Per això, esdevenen doblement valuoses assignatures del *curriculum* universitari, com la Deontologia i valors en igualtat, perquè tracten d'oferir una mostra de com aquestos valors es veuen reflectits en diferents professions, educant en responsabilitat social i igualtat en les aules i aconseguint l'adquisició de coneixements, terminologia i valors, que es veuran reflectits en forma d'opinió i pensament en el dia a dia de cadascú.

YASMINA EL ARBI CATALÁN*
Universitat de València

Durkheim, E. (2002). *La educación moral*. Madrid: Trotta.

Kohlberg, L. i Levine, C. (1983). *Moral Stages: A Current Formulation and a Response to Critics: Contributions to Human Development*. Berlin: S. Karger.

Data de recepció: 21-06-2017

Data d'acceptació: 21-07-2017

* Universitat de València. Correspondència: <yasmina.catalan@hotmail.com>.